

Ζωσιμάδες

Η πεμπτουσία της ευεργεσίας

Αποστόλου Νικολέτα - Βέργος Γιώργος -
Γεωργιάδη Ανδριάννα - Καπρινιώτης Γιάννης -
Καρκανάκης Βασίλης - Καρπούζης Άγγελος -
Κουρεμένος Δημήτρης - Μάρκου Τζοάνα -
Οικονόμου Βασιλική - Ντόλιας Στέργιος -
Νικολαΐδη Ζωή

Οι Ζωσιμάδες

Η Ήπειρος επί Τουρκοκρατίας ανέδειξε τους σημαντικότερους ευεργέτες. Η άγונה γη και οι δυσβάσταχτοι φόροι οδήγησαν αρκετούς Ηπειρώτες ή να ξενιτευτούν και να ασχοληθούν με το εμπόριο ή να διακριθούν ως ιερωμένοι, λόγιοι, επιστήμονες και διπλωμάτες. Κοινό γνώρισμα όλων αυτών ήταν ότι πρόσφεραν τα πάντα για την σκλαβωμένη πατρίδα και ονομάστηκαν Εθνικοί Ευεργέτες. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν και οι Ζωσιμάδες.

Οι Ζωσιμάδες υπήρξαν έμποροι και εθνικοί ευεργέτες που κατάγονταν από το χωριό Γραμμένο των Ιωαννίνων. Οι Ιωάννης, Θεοδόσιος, Αναστάσιος, Νικόλαος, Ζώης και Μιχαήλ ήταν γιοί του εμπόρου Παναγιώτη Ζωσιμά και γεννήθηκαν στα μέσα του 18ου αιώνα στο κάστρο των Ιωαννίνων, εκεί που πέρασαν τα παιδικά τους χρόνια και διδάχτηκαν τα πρώτα γράμματα, φοίτησαν στην Σχολή Γκιόνμα που διηύθυνε ο Κοσμάς Μπαλάνος. Ο Ιωάννης πέθανε σε μικρή ηλικία και οι μεν Θεοδόσιος και Μιχαήλ ξενιτεύτηκαν στο Λιβόρνο της Ιταλίας, οι δε Αναστάσιος, Νικόλαος και Ζώης πέρασαν στη Νίνζα της Ρωσίας (σήμερα Ουκρανία) όπου ήκμαζε μεγάλη ελληνική κοινότητα. Στους ξένους τόπους ασχολήθηκαν με το εμπόριο και απόκτησαν αμύθητη περιουσία. Επειδή έβλεπαν ότι η πατρίδα τους ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι αποφάσισαν όλο τον πλούτο να τον χρησιμοποιήσουν για τον φωτισμό και την απελευθέρωση της πατρίδας. Οι αποδέκτες και οι διαχειριστές των χρημάτων τους στην υπόδουλη πατρίδα εξασφάλισαν τροφή και ενδυμασία για τους φτωχούς, φρόντισαν για την αποφυλάκιση κρατουμένων από τις τουρκικές φυλακές που είχαν κλεισθεί για χρέη, φρόντισαν για την ίδρυση και λειτουργία σχολείων, σχολών, εκκλησιών, ιατρείων, φαρμακείων και νοσοκομείων, πλήρωσαν όπου οι ανάγκες το απαιτούσαν δασκάλους για τα σχολεία και για την έκδοση βιβλίων. Έκτισαν γεφύρια και εκτέλεσαν αρδευτικά έργα. Στη Ζωίτσα την αδερφή τους έβρισκαν προστασία άρρωστοι, ορφανά, πτωχοί. Μόλις γινόταν γνωστή η αξία συγγραμμάτων αναλάμβαναν με προθυμία τη δαπάνη της έκδοσης τους. Χρηματοδότησαν την έκδοση σημαντικού αριθμού βιβλίων της εποχής του Διαφωτισμού και τα διέθεσαν στην Ελλάδα με σκοπό την αναγέννηση του Ελληνισμού με την μεταλαμπάδευση των ιδεών και των επιστημονικών δεδομένων του Διαφωτισμού. Ο Κοραής σύνδεσε το όνομά του με τους Ζωσιμάδες πιστός στην αντίληψη ότι το έθνος για να λυτρωθεί πρέπει πρώτα να μορφωθεί, αυτό έγινε με την ελληνική βιβλιοθήκη που εκδόθηκε με δαπάνες των Ζωσιμάδων και περιείχε όλο τον πνευματικό θησαυρό μας και τον πρόσφερε στο υπόδουλο γένος.

Στα Ιωάννινα συνέβαλαν με τα υπέρογκα ποσά που διέθεσαν στην ανέγερση πτωχοκομείου, ορφανοτροφείου και σχολείου στην ιδιαίτερη πατρίδα τους. Το 1828 με το θάνατο του Ζώη

χορηγήθηκε χρηματικό ποσό για την ανέγερση της Ζωσιμαίας σχολής. Επίσης ανακαίνισαν τις χριστιανικές εκκλησίες των Ιωαννίνων.

Στην Αθήνα ίδρυσαν νομισματικό μουσείο με αρχαία ελληνικά και ρωμαϊκά νομίσματα και στην Πάτμο ανήγειραν ορφανοτροφείο. Ο Νικόλαος Ζωσιμάς πέθανε το 1842 και στη διαθήκη του άφησε ένα σημαντικό ποσό στη νεοσύστατη Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.

Όλα τα αδέλφια ήταν μνημένα στη φιλική εταιρεία και κατά την διάρκεια της επανάστασης στήριξαν οικονομικά τον αγώνα τόσο στη Μολδοβλαχία όσο και στον ελληνικό χώρο, συμβάλλοντας έτσι στην απελευθέρωση της Ελλάδας. Αν δεν υπήρχαν οι Ζωσιμάδες δεν θα αναδεικνυόταν όπως αναδείχτηκε ο Κοραΐς, η επανάσταση του '21 αν δε ματαιωνόταν, θα βράδυνε για πολύ χρόνο.

Στις 8 Νοεμβρίου, εορτή Ταξιαρχών τελείται μνημόσυνο προς τιμήν των αδελφών Ζωσιμάδων.